

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Maioritate Et Obedientia. Titvlvs XXXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

157
... sed non vult regredi debet eum subriter visitare, sic ex-
... officio delinquere quantum potest suspendendo, ne revocet: sic
... non potest, ne confundat. Quia cum iuxta sapientem edictum se-
... arguendus amicum amicitie legem violare videtur, si com-
... plicitate a quo recipiatur.]

CAP. XVIII.
Le d'usage de l'ev. jurisdiction, sont diverse: unde res ju-
... in una, non obstat agenti in alia.
Item Episcopi Bithunensis, a. & Archidiaconi
Rothomagensis, b.

Dilectus filius Abbas monasterii Rothomagensis, no-
... exposuit, quod tercia pars emendarum, quas ho-
... quique pariter emendarum pro suis excessibus solveret
... ad suam spectant monasterium ab anti-
... [1 & 7.] Cumque se me. l. Papa prax. n. vobis dede-
... in mandatis, ut auditis hinc inde propositis, causam re-
... ad eum sufficienter instructam: dictus Episcopus
... vestrum dicitur impedivit occasione cul-
... sententia, que super quibusdam ecclesiis, quoad
... promulgata existit pro eodem. Un-
... Abbas nobis humiliter supplicavit, ut cum
... causam examinaret, & decideret, ac emendat ad
... pertineret non nocentur non solumus
... memorat praxitu negotii processum ulterius
... impedit. Cum igitur predicta de lege jurisdictionis
... vultur, mandamus quatenus hujusmodi sententia non
... obstat, procedatis in negotio iuxta traditam vobis for-
... mam.

[1] Et que inter ipsos homines orta ecclesiastica questione cita-
... ad mandata, sed examinata & decisa questione ad ven. sin. Ve-
... Episcopi, & ipsius Abbatis pervenit in communi.]
CAP. XIX.

Per scriptum quod Papa mandavit ordinario, ut corrigat clericos
... non datur et jurisdictione super exemptos.
Gregorius IX. Episcopus Suan.

Clare gerimus, quod cum in ecclesiam sancte
... de Orbicello, & quaedam alias f. existentes
... ad monasterium sancti Amalfiani de urbe
... jurisdictionem habes ordinariam, ut
... nullam jurisdictionem habes ordinariam, quas
... occasione litterarum nostrarum, quas
... correctione clericorum tibi transmissimus, in eas in-
... in clericos earundem suspensionis sententias pro-
... quamquam Abbas ejusdem monasterii eos
... & infra. Mandamus quatenus si
... propter corrigens per te ipsam, que minus pro-
... predictas sententias sine difficultate re-
... lize.

CAP. XX.
Ordinarius cui competit absolvere ab excommunicatione, potest
... mandare.

Idem.
In quibus ex officio in certis casibus competit il-
... qui pro violenta manu injectione
... sententia promulgata, licet alius hu-
... committere, cum viderint expe-
... dere.

DE OFFICIO IUDICIS.
TITVLVS XXXII.
CAP. I.
Abbatem iudicis etiam delegati, spectat providere advoca-
... que non potest habere, & poterit dare dimissionem.
a. al. Brevi. b. Abbati de Sagunt. c. al. Veneren.
d. de scriptis. e. in pluribus antiq. ita: quid cum an S.
... quibusdam aliis ecclesiis existentes in una, & c.
... pariter Treten. concil. sess. 21. de reform. cap. 1.
... de reform. cap. 1. de casibus refero. & sess. 24. de reform.
cap. 1.

Honorius tertius Archiepiscopo sancti Leonardi, &
Abbate Salernitano. a.

EX litteris vestris accepimus, quod cum causam, que
inter Abbatem & conventum Fosse Novae ex
parte una, & Abbatem & conventum monasterii de
Canen. ex altera, super quibusdam possessionibus mo-
nasterii sancti Petri de Almaphia verberatur: [1 & 7.]
Quia pars predicti monasterii proposuit, quod habere
non poterat advocatum vestrum, super hoc a implorando
officium, tu frater Archiepiscopo eidem de magistro R.
clerico tuo ad exhibendum in causa ipsa patrocinium
providisti. Verum frater S. Can. monachus proposuit in
prejudicium ejusdem monasterii factum esse, eo quod
dictus R. clericus domesticus tuus erat: & infra. Man-
damus quatenus hoc non obstante in negotio ipso (ca-
utione & pravia) procedatis.

[1] Quia Bona. f. Sylvester monachus Fissa Nova cum idem
S. Petri monasterium visitasset etiam Abbatem & conventum
monasterii in ejusdem monasterii S. Petri per jurisdictionem & gravame-
nta, vobis duximus committendum.]
CAP. II.

Cum imploratur officium nobile, sit litis contestatio facta in mer-
cenario.

Gregorius nonus.
Iudicis officium ubicunque pro actione f. proponitur,
veluti cum restitutum in integrum principaliter postula-
tur, litis contestationem expolit alias ante & post ingres-
sum g. cause potest hoc sine litis contestatione habe-
ri recursus.

DE MAIORITATE ET OBEDIEN-
TIA.
TITVLVS XXXIII.

CAP. I.
Primus ordinatus, ceteris paribus, prior & major habendus est.
Gregorius Augustinus Anglorum
Episcopus. h.

Um i certum: [1 & 7.] Sit honoris ista distin-
ctio, ut ipse prior & major habeatur, qui prius
fuerit ordinatus communitatis & consilio, & con-
cordi actione. [1]
[1] Sit pro omnipotenti Deo laborantibus ineffabilia aeterni re-
gii premia reservari, nobis tamen ea necesse est honorum beneficiis
tribuere, ut in spirituali opere studio ex remuneratione valeant mul-
tipliciter insudare, & exactis prolixae & impresse inter opera Gre-
gorii.]

CAP. II.
Veniens contra decretum vel constitutionem Episcopi, debet ex-
communicari.

Idem.
Siquis venerit contra decretum Episcopi, ab eccle-
sia abiciatur. In lib. Reg. legitur: Qui non obedie-
rit principi, morte moriatur. Et in concilio Agathen.
[n. quod] anathematizetur.

a. In duobus vetustissimis codicibus ista: Archiep. Salernitanae
& Abbati S. Leonardi: in ceteris, Archiepiscopo S. Leonardi Ab-
bati Salerni. b. Canonensi Salernitanae dioc. al. Canonensi, aliter
Saxversis. c. Almaphia al. Amalfia. d. Quod
imporis hae clausula Brevi in l. Titia antiq. De cap. & arg. leg.
e. Venerabili inclusa defuncti in malis magistris. f. Id est, vel
alio defuit. g. Id est, ubi post litteram contestatam, vel postquam
est in causa conclusum. h. lib. 22. cap. 11. l. cap. 1. eod. tit.
in comp. & post. concil. Treten. sess. 21. de reform. cap. 1. de reform.
tit. in comp. l. Ezech. l. 2. cap. 23. l. 2. p. 16. cap. 24. l. Reg. 13. Deut. 27.
n. ut.

CAP. III.

Clericus administratione carnis, non tenetur ad iuramentum obedientie, vel ad faciendum scripturam super ea.

Leo Papa. a

Egebatur & in literis tuis, quod frater Atticus & chartulam de obedientia sponcione conscripserat, in qua sequum prodebat injuria. Non enim necessarium fuerat, ut id obligaretur scripto, qui obedientiam suam, ipso jam voluntarii adventu officio comprobabat.

CAP. IV.

Ab omnibus de diocesi obediendum est Episcopo.

Clemens Papa III. e

Mnes f' principes terre, & ceteros homines Episcopis obedire, beatus Petrus precipiebat.

CAP. V.

Non obediens canonici instituti, incurrit inobedientiam notam, id est, infamiam.

Innocentius III. capitulum Herbipolen.

Illud Dominus in g beato Petro [1 & 7.] Cum spiritalia sint temporalibus digniora, b & obedientia melior sit quam victimam, & auferuntur magis quam ademptam arietum offerre; non debuerat Hildehemensis Episcopus pro temporalis commodo inobedientiam notam incurere, & Apollolicis iustitiis contraire.

[1 Ven. fr. n. quondam Hildesem. Episcopus, Imperialis aula cancellarius, non attendens quia multa sunt que preter specialem auctoritatem fid. Apst. de iure non possunt nec debentur imponi ab aliquibus attentari, neque cessiones & translationes Episcoporum, & alia que nota sunt vobis, licentia nostra non factam non obtenta, non petita, sed nec etiam postulata, ecclesia Hildesem. relicta, Herbipolensem occupavit. Mutationes autem & oppida Herbipolensis ecclesia in utilitatem ipsius se offerunt remissa, nisi ad alias manus forsitan devenerint, non essent qui postmodum liberarent. Sed.]

CAP. VI.

Imperium non preest sacerdotis, sed subest, & obedere tenetur. Vel sic: Episcopus non debet subesse principibus, sed preesse. h. d. & est multum allegabile.

Idem illustriissimo Constantinopolitano Imperatori.

Solicite benignitatis affectu: [1 & 7.] Mirata est Imperialis sublimitas, quod te nisi fuimus in nostris literis increpare. Huic autem tue admirationi non causam, sed occasionem præbuit, quod legisti beatam Petrum Apostolorum principem sic fecisse: Subditi estote omni humane creature propter Deum, sive Regi tanquam præcellenti, sive ducibus tanquam ab eo missis, ad vindictam malefactorum, laudem vero honorum: [2 & infra.] Verum si personam loquentis, & eorum ad quos loquebatur, ac vim locutionis diligentius attendisses, scribens non expressisses taliter intellectum. Scribebat enim Apollolus subditis suis, & eos ad humilitatis meritum provocabat. nam si per hoc quod dixit k, Subditi estote: sacerdotibus voluit imponere jugum subjectionis, & eis prationis auctoritatem l asserre, quibus eos subiectos esse monebat, sequeretur ex hoc etiam, quod servus quilibet in sacerdotes imperium accepisset, cum dicitur, Omni humane creature. Quod autem sequitur, Regi tanquam præcellenti, non negamus quin m præcellat impera-

a Epist. ad Anasl. Episcop. Thessalonicensi. b Cap. 2. eod. tit. in 1. comp. c Articus, d quod, e In vetustioribus tit. in 1. compilat. 1. In alijs, omni principi. Etc. g Cap. 1. eod. tit. in 3. compilat. h Facit lex, innovatione & ibid. Barib. C. de sac. eccles. i Ca. 2. eod. tit. in 3. compilat. k dicit. l In quibusdam impressis, asserre, & mali us ex serre constat. m præcedat.

tor in temporalibus a illos dominari, quibus & imperium temporalia: sed, Pontifex in spiritualibus excellit: que tanto sunt temporalibus digniora, quanto anima præfertur e corpori: licet non imperpetuum fuerit, subditi estote: sed additum fuit, ad perpetuum nec pure sit subcriptum, Regi præcellenti: sed institutum, forsitan non sine causa, tanquam: Regi sequitur, ad vindictam malefactorum, laudem vero honorum, intelligendum non est, quod Rex vel Imperator, super bonos & malos gladii acceptet potestatem, sed solummodo, qui vult gladio eius sunt iustitiam committi: [3 & 7.] Potuisses autem præcipere, ut sacerdotii ex eo potius intelligere, quod dicitur ei, non à quolibet, sed à Deo: non Regi, sed Regis nomine de regia stirpe, sed de sacerdotali prosapia defensione de sacerdotibus videlicet, qui erant in Anathoro: [4 & 7.] Præterea noscitur, quod fecit Deus duo magna & luminaria in firmamento cæli: luminare majus, ut præfret dici: & luminare minus, ut præfret nocti: utrunque magnum, sed minus maius. Ad firmamentum igitur cæli, hoc est, universali ecclesia, fecit Deus duo magna luminaria, ut diversis instituit dignitates, que sunt nominibus variorum & regali potestas. Sed illa, que præcedit dicitur, & spiritualibus, major est: que vero cancelli, minor, quanta est inter solem & lunam, tantum inter Pontifices Reges differentia cognoscitur. Rex autem si præter attendere Imperatori celsitudo, non fuerat, permittit Constantinopolitanum Patriarcham, dignum quidem & honorabile membrum ecclesiæ, licet abellum pedum suorum in sinistra parte dicitur, alii Reges, Principes, Archiepiscopos & Episcopos: ut debent reverenter asserant, & eis iura & privilegia sedem assignent: [5 & 7.] Nos autem non increpando scripserimus, potuissimus tamen non liter increpare: [6 & 7.] Nobis autem in B. Petrus oves Christi commisit, dicente Domino: Pater meas: non b distinguens inter haoves & alios: & illi a licentiam à suo demonstrat ovili, qui Petrus & Petrus res ipsius magistros non recognoscet & pulchro & laud tanquam notissimum omnium, quod dicitur dixit ad Petrum, & in Petro dixit ad ecclesiam: Quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum in cælis, &c. nihil excipiens, qui dixit: Quodcunque & 7.] Vtrum autem k Imperatorum ex cetero bonum & utile per licitas nosstras diceremus, non dam, utrum tibi iusta suggerimus & honesta, & iustitudo] dixerunt: cum non nisi ad utilitatem ecclesiæ terra Hierosolymitanæ subditi, nos te mandatis invitasse.

[1 Recipimus literas, quas per d. filium Arrian. Deo d. riam provocatum & discretum, & fidelem, Imperialis tui conspectu designavit: per quas intelleximus, quid littera super capellanam I. tunc Apst. sed legatum tui transmissum, & non presentato fuerant & perit.]

[2 Volui enim, de quo non rationabiliter adhibere, Imperatoria celsitudo per hoc & alia qua moneat, præter imperatoria dignitate ac potestate præfere, & c. ad. per quod triplex trahere argumentum. Primum ex eo quod dicitur: diti estote. Secundum ex eo quod sequitur, Regi tanquam præ-

a illis, b recipiunt, c Iohannes. C. de Episcop. d Verbum, fut. dicit in antiqua. e ad. in. f. h. g Genes. 1. Pal. 11. h In extrav. c. mon. l. in. c. p. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. ab. ac. ad. ae. af. ag. ah. ai. aj. ak. al. am. an. ao. ap. aq. ar. as. at. av. aw. ax. ay. az. ba. bb. bc. bd. be. bf. bg. bh. bi. bj. bk. bl. bm. bn. bo. bp. bq. br. bs. bt. bv. bw. bx. by. bz. ca. cb. cc. cd. ce. cf. cg. ch. ci. cj. ck. cl. cm. cn. co. cp. cq. cr. cs. ct. cv. cw. cx. cy. cz. da. db. dc. dd. de. df. dg. dh. di. dj. dk. dl. dm. dn. do. dp. dq. dr. ds. dt. dv. dw. dx. dy. dz. ea. eb. ec. ed. ee. ef. eg. eh. ei. ej. ek. el. em. en. eo. ep. eq. er. es. et. ev. ew. ex. ey. ez. fa. fb. fc. fd. fe. ff. fg. fh. fi. fj. fk. fl. fm. fn. fo. fp. fq. fr. fs. ft. fv. fw. fx. fy. fz. ga. gb. gc. gd. ge. gf. gg. gh. gi. gj. gk. gl. gm. gn. go. gp. gq. gr. gs. gt. gv. gw. gx. gy. gz. ha. hb. hc. hd. he. hf. hg. hh. hi. hj. hk. hl. hm. hn. ho. hp. hq. hr. hs. ht. hv. hw. hx. hy. hz. ia. ib. ic. id. ie. if. ig. ih. ii. ij. ik. il. im. in. io. ip. iq. ir. is. it. iv. iw. ix. iy. iz. ja. jb. jc. jd. je. jf. jg. jh. ji. jj. jk. jl. jm. jn. jo. jp. jq. jr. js. jt. jv. jw. jx. jy. jz. ka. kb. kc. kd. ke. kf. kg. kh. ki. kj. kl. km. kn. ko. kp. kq. kr. ks. kt. kv. kw. kx. ky. kz. la. lb. lc. ld. le. lf. lg. lh. li. lj. lk. ll. lm. ln. lo. lp. lq. lr. ls. lt. lv. lw. lx. ly. lz. ma. mb. mc. md. me. mf. mg. mh. mi. mj. mk. ml. mn. mo. mp. mq. mr. ms. mt. mv. mw. mx. my. mz. na. nb. nc. nd. ne. nf. ng. nh. ni. nj. nk. nl. nm. no. np. nq. nr. ns. nt. nv. nw. nx. ny. nz. oa. ob. oc. od. oe. of. og. oh. oi. oj. ok. ol. om. on. oo. op. oq. or. os. ot. ov. ow. ox. oy. oz. pa. pb. pc. pd. pe. pf. pg. ph. pi. pj. pk. pl. pm. pn. po. pp. pq. pr. ps. pt. pv. pw. px. py. pz. qa. qb. qc. qd. qe. qf. qg. qh. qi. qj. qk. ql. qm. qn. qo. qp. qr. qs. qt. qv. qw. qx. qy. qz. ra. rb. rc. rd. re. rf. rg. rh. ri. rj. rk. rl. rm. rn. ro. rp. rq. rr. rs. rt. rv. rw. rx. ry. rz. sa. sb. sc. sd. se. sf. sg. sh. si. sj. sk. sl. sm. sn. so. sp. sq. sr. ss. st. sv. sw. sx. sy. sz. ta. tb. tc. td. te. tf. tg. th. ti. tj. tk. tl. tm. tn. to. tp. tq. tr. ts. tt. tv. tw. tx. ty. tz. ua. ub. uc. ud. ue. uf. ug. uh. ui. uj. uk. ul. um. un. uo. up. uq. ur. us. ut. uv. uw. ux. uy. uz. va. vb. vc. vd. ve. vf. vg. vh. vi. vj. vk. vl. vm. vn. vo. vp. vq. vr. vs. vt. vv. vw. vx. vy. vz. wa. wb. wc. wd. we. wf. wg. wh. wi. wj. wk. wl. wm. wn. wo. wp. wq. wr. ws. wt. wv. ww. wx. wy. wz. xa. xb. xc. xd. xe. xf. xg. xh. xi. xj. xk. xl. xm. xn. xo. xp. xq. xr. xs. xt. xv. xw. xx. xy. xz. ya. yb. yc. yd. ye. yf. yg. yh. yi. yj. yk. yl. ym. yn. yo. yp. yq. yr. ys. yt. yv. yw. yx. yy. yz. za. zb. zc. zd. ze. zf. zg. zh. zi. zj. zk. zl. zm. zn. zo. zp. zq. zr. zs. zt. zv. zw. zx. zy. zz.

Idem Episcopo Floren.

Pertuas a nobis literas: [r & j.] Postulasti per sedis Apostolicæ oraculum edoceri, utrum quis per ordinem subdiaconatus a Romano Pontifice susceperit, à debita tibi reverentia subrahatur. Ad quod breviter respondemus, quod etsi decens sit, ut illis quantum convenit à te inter alios tibi subditos deferatur, quos benignitas Apostolica collatione ipsius ordinis honoravit, per eam tamen ab obedientia, quam aliis tibi debent, minime absolvanur.

[r Intimesi, quod cum aliqui ecclesie Rom. Subdiaconi promotione in sua diocesi assequuntur, pro quibus tibi debent obedientiam exhiberi, si quando exigente justitia te contigerit exercere, in primis ecclesiasticam disciplinam, illi subdiaconatus privilegio allegante, ad ea se offerunt non teneri ad executionem sententia: ac si per huiusmodi subdiaconatus officium ab obedientia qua tibi tenentur, ratione obtente beneficii sint exempti. Super qua.]

CAP. VIII.

Quando de obedientia vel subjectione agitur, nihil attendari debet in prejudicium rei, vel possessoris non citati.

Idem Constantinopolitano Patriarcha.

Inter 4 quatuor: [r & j.] Petitionem contra ecclesiam, quas tibi subijci postulabas, que prius quam Constantinopolis civitas caperetur, Constanti Patriarcha minime respondebant: duplici ratione non duximus admittendam. Juris namque ratio postulat, ut in eorum prejudicium, quibus eadem ecclesie sunt subiecte nihil ordinem de ipsis, cum nec citati sint, nec convicti, nec per contumaciam se absentent: & infra. Super obedientia vero, quam ut tibi impendi faceremus ab Archiepiscopo, & Episcopis regni Cypri similiter postulasti, forte idem duximus respondendum, cum & ipsi ante tuam promotionem fuerint à exempti, quando videlicet Constantinopolis ecclesia erat inobediens & rebellis: & in eorum absentia e circa statum eorum non debuimus f aliquid immutare. Iustitiam tamen non negabimus tibi, cum eam duxeris postulandam.

[r Annata que in medio sedis & circuitu ejus describuntur ab Exarchis, factis Aquila super episcopum quatuor memoratur, qua inter quatuor patriarchales ecclesias, Antiochenam, Alexandrinam, Hierosolimitanam, Constantinopolitanam, que per annata supradicta significatur, quas Apst. sedes in medio sedis, quas filius amplectitur spiritualiter, cui eadem quasi in circuitu famule obsequentes, ipse Constantinopol. post. Apst. sedem excellentia preeminet dignitatis, ad cuius exaltationem tanto honoris aspiramus, quanto ipsam honorabilis membris sanctissima Rom. ecclesia archiepiscopi amplectentes ipsius aequalis temporibus ipse eandem amplius infirmum indiget, ac tuas que Domino disponente preesse dignos, petitione libentius promovere disponimus, quibus non repugnat honestas, nec alii prejudicium generatur: cum à nobis injuriarum alio non debeat exoriri, à quibus jura tanquam à fonte ad ceteros derivantur: & infra. tibi duximus respondendum, concedendo ut hi qui ecclesias suas seu beneficia possident, obedientiam tibi exhibeant, nisi forte aliqua illarum ecclesiarum ante captivum regni civitatis à jurisdictione Patriarcha legitime fuisse exempta. Subsequentem vero.]

CAP. IX.

Abbatibus & sacerdotibus, qui sunt diocesani Episcopi, ad eum suum modum venire, & sibi obedire compelli possunt per censuram ecclesiasticam

Idem.

Quod super g his: & infra. Abbatibus & sacerdotibus

a Cap. 3. cod. tit. in 3. compil. b Huc refer. c. inter quatuor supra de cler. par. & j. de cler. non resid. & c. 4. cod. tit. in 3. compil. c. In omnibus manus. Petitionem qua ecclesiam tibi subijci, & c. d. existerit. e. al. contra. f. debuit. g. Cap. 4. od. tit. in 4. compil.

fff

Tertium ex eo quod est subsequenter adscriptum, ad venerationem mandatorum, Londoni vero in honorem per primum subesse fuerunt: per factum Imperatorum examine per tertium Imperatorum tam in sacerdotibus quam in laicis jurisdictionem, et ad eorum plura privilegia accepit. presertim. Cum enim & boni quidem sui sacerdotibus & quidam eorum malefactores existant, ut quosdam in Apst. gloriam parat ad vindictam malefactorum, tam in vici honorum. Imi malefactores Presbyteri & non accepit profecto, potest ultro gladio vindicare, cum inter presbyteri & alii Apst. non distinguat.]

[3 Inter quos veritas ait: omnes qui accepterint gladium, peribunt: non enim debet nec potest quisquam alterum servum violare, cum servus secundum Apostolum, domino suo sit constitutus. At id etiam induxit quod licet Moyses & Aaron gloriam dignitatem secundum carnem fratres extiterint: Moyses tamen non est papa, Aaron sacerdos presbiter praeerat, & Iesu Christus ipse imperator in sacerdotibus acceptus. David quos Rex Israel Patriarcha praecebat. Ceterum licet Moyses dux populi fuerit & sacerdos, qui Aaron in sacerdotem vocavit, & cuiusque sacerdotum respectum, Moyses (inquit) & Aaron in sacerdotibus sunt. Quod vero de Iesu Christum cum commendationem suam scripsit, magis secundum spiritum, quam secundum litteram debet intelligi, quia secundum Apostolum littera occidit, spiritus autem vivificat: pro eo quod ipse veri Iesu figurem apostolicam, qui populum suum in terram promissionis induxit. David etiam quos regis diadema obtinuit, Aviatar sacerdoti non sicut dignitatem regis, quam auctoritate Prophetica imperavit. Verum quia quod olim fuerit in veteri testamento, nunc aliud est, ut quod Christus factus est sacerdos in aeternum, secundum verbum Melchisedech, quod non ut Rex, sed ut sacerdos in ara non hostiam sicut Deus Patri: per quem genus redemit humanam, etiam illam praecepit, qui successit sibi Petri Apst. & Vicarius locutus est.]

[4 Fortiter. Difficili est etiam in divina lege, diu non deponit, & principis populi sui non maledicit, qua sacerdotibus regibus impertinet Deus & ab eis principis appellavit.]

[5 Non est passus Constantinus quantum honoris exhibuit sanctissimis, sed factis ordinibus, astricto non ignorat.]

[6 Cum d. Paulus Apst. Episcopum instituit ad Timotheum scripsit legatur: Praedica verbum, in qua sponte, importuna, eque, infra, incepta: & in omni patientia & doctrina. Nam non in verbum debet legatur, sed patere debet ad omnes ne fundam dogmatum verbum sicut canes latrare non valentes. Vnde correctis infra tibi non debuit esse molestia, sed magis accepta, quia filium quem diligis, corrigis, & Deus qui amat, arguit & castigat. Desistimus quibus passivis officii exequimur cum obsequium, equidem, quando inceptamus, & non sicut alio, sed impertinet & regis oportune, & inopportune: & ad ea studemus ad ea que divina sunt placita manserunt.]

[7 Solent super terram, & c. in nihil exceptio: qui dicitur. Verum hi dicitur sufflere voluimus, ne vel contentum, vel in huiusmodi gloriam, cum si gloria expedit, non in ore, non in magnitudine, sed in sollicitudine servanda gerenda, cum & Apst. in infirmitatibus gloriae servamus esse scriptum: Omnis qui se exaltat, humiliabitur, & ceterum: Quanto major es, humilia te oportet, & ceterum. Deus superbus resistit, humilibus autem datus gratia. Propter nos exaltationem nostram in humilitate posuit, & humilitatem exaltationem maximam reputavit. Unde ne etiam super nos sicut Deus, sed etiam servorum Dei nos esse servos, & factores, & tam sapientibus, quam insipientibus servandum Apst. debet esse sumus.]

CAP. VII.

Primum per Papam, non per hoc eximitur à jurisdictione sui Episcopi.

diocelana tibi lege subditos a, qui ad tuam synodum venire contempnunt, (dammodo b in ipsa synodo non ducas aliquid statuendum, quod canonicis obviet infirmitatis) per cen. eccles. ad synodum e ipsam venire compellas: & debitam tibi obedientiam & reverentiam exhibere.

CAP. X.

Canonicis regulares inobedientes Priori suo, per ipsam excommunicari possunt: & si fuerint incorrigibiles, de fratrum consorcio expelli debent.

Idem sancti Stephani & sancti Priscili abbati.

Bononiensi.

Cum in a ecclesiam sancti Victoris & S. Iohannis de Monte: & infra. Nos igitur ad reformationem earundem ecclesiarum diligentem sollicitudinem intendentes, univ. canonicis dedimus in mandatis, ut priori suo in his, quae ad eum e pertinent, obedirent. Cumque omnes (quatuor dumtaxat exceptis) se obedire velle concorditer respondissent, praedicti quatuor se contra priorem in superbiam erigentes, licet de obedientia suo priori praestanda praestitissent iuramentum corporaliter: tamen exhibiti iuramentum immemores, suo priori per omnia resisterunt: & cum pro contumacia sua nequivissent ad debitam obedientiam revocari, dictus prior in eos excommunicationis sententiam promulgavit. Cum igitur praefati canonici Apostolicam sedem accessissent, per scripturas authenticas g ex multorum testimonio praedictorum effecti de ipsorum contumacia certiores, recepto secundum formam ecclesiae ab eisdem corporaliter iuramento, ipsi fecimus abolitionis beneficium impendi: praecipientes eis sub debito iuramento, ut ad suum claustrum, de quo exierant redeunt, Priori suo secundum Deum devote ac humiliter obedirent. Ideoque mandamus, quatenus praefatos canonicos, ut ad prioris sui obedientiam revertantur, per cen. eccles. compellatis: & ne de sua possint contumacia vel malitia h gloriar, cogaris eos (si videritis expedire) ut iuramentum i, quod de parendo mandatis Prioris pro abolitionis beneficio impetrando superbe negaverant, humiliter praestare procurent, alioquin eos de fratrum consorcio penitus excludatis.

CAP. XI.

Presbyteri clerici capellarum subditarum titulo cardinalatus, debent cardinali obedientiam, & reliqua de quibus hic. Et vacante titulo, succedat capitulum illius ecclesiae, nisi pro bono pacis aliquid sit exceptum.

Honorius III. G. Presbytero cardinali, & capitulo sancti Laurentii in Damaso. i

His, quae pro ecclesia S. Laurentii in Damaso ex partibus aliis articulis k fuere proposita, diligenter auditis, sententiando decrevimus: ut earundem capellarum Presbyteri & clerici, cardinales, qui nunc est in ipsa ecclesia, & qui fuerint l per tempora, manusalem obedientiam, & qui fuerint m per tempora, manusalem obedientiam, & ad ecclesiam ipsam pro serutinio, baptismo & capitulo celebrandis, conveniant temporibus

a ad subditos. b Concil. Trident. sess. 4. de reform. cap. 2. c illam. d Cap. 2. ord. tit. in 4. compil. e ad ad Deum. & pro utraque littera facti quod notatur supra de temp. ordin. c. ad aures. an gloss. f al. cum. g in sigillis authenticis praetorum sigillatis. quod dicitur in 3. de fid. instr. cap. 1. & c. cum dilectus. h Haec 2. verba desunt in antiquis, vel malitia. i In pluribus manus. habetur, Damasco, tam in titulo quam in textu, sed magis: cum sit verus notus & valde antiquus Roma. k diligenter auditis, additur. l Et qui pro tempore fuerint.

consecuti, correctionem ipsius cardinalis recipere humiliter, & excommunicationis, interdicti, vel suspensionis sententias, quas tulerit in eos & ecclesiam contumaciter, inviolabiliter observantes. Quando autem vacabit a ipsa cardinali a vacabit, capellani & clerici nuncius eidem ecclesiae reverenter exhibeant omnia scripta, excepto, quod de correctione, & excommunicatione, & suspensione ipsorum pro bono pacis nostrae providendo servamus.

CAP. XII.

Licet abbatissa subdito excommunicari non possit, nisi ab eadem tenetur.

Idem Abbati S. Michaelis Aradensis diocesi.

Illa filia in Christo abbatissa de Paderborn, i praemissa nobis petitione monstravit, quod eam in praesentibus canonicas suas, & clericos suae iurisdictionis subiectos, propter inobedientiam & culpam officii beneficium suspendat, eisdem confisi ex eo, quod ab abbatissa excommunicari eos non potest, suspensionem huiusmodi non observant, propter quod ipsorum status remanent incorrecti. Quocirca mandamus, quatenus dictas canonicas & clericos, ut ab abbatissa obedientiam & reverentiam debitam impendant, in salubria monita & mandata observent, ecclesiasticam iura compellas. e

CAP. XIII.

Et Metropolitanus a se regente iuramentum recipi debet, iuramentum a canone, in eo, quod est infra, suffraganeus tenetur.

Gregorius IX. Patriarchae Grandae.

Illi filii Archiepiscopi & capitulum Castellae Castellani Episcopo exigeres iuramentum praesentium canonicam, quam ceteri suffraganei metropolitanus consueverunt praestare, idem consueverunt ex hoc iuramento praedicti generari, ad sedem Apostolicam, & infra. Cum igitur non deceat aliter fecisse, nisi alio fieri tibi nolles: mandamus, quatenus communi forma canonica, quam nos a Coepiscopo nostro non immediate subiectis recipimus, a nil amplius a Castellani Episcopo obtentu alicuius consuetudinis ex parte praesentium iuramenti, sciens nos eundem iuramentum ab huiusmodi iuramento, quo ad alios iuramentum solvitur, vel denunciasse potius, non tenet.

CAP. XIV.

Vacante episcopatu, Capitulum confirmat, & ipsa iuramentum tenet.

Idem priori fratrum predicantium, & Almonerum Regni.

Quoniam licet conventus monasterii Messanenensis, quatenus licet conventus monasterii Messanenensis, sint ipso iure sine vice eligendi, tamen de gratia tamen eligendi, seu praesentibus deus ipsis auctoritate nostra liberam facultatem. Quocirca dantes eisdem, ut cum ecclesia Messanensi, vacante illius, electionem suam confirmandam, poterit de se fieri, vel etiam infirmam, praestentur capitulum Messanenense.

CAP. XV.

Qui maior est ordine, licet in ecclesia possit recipere loco & portione praesentium, h. d. secundum verum iud.

a vacaverit. b al. Lumburgensi. c Vide l. a. de re iud. d Vide l. l. de iur. in 2. fid. cath. & l. i. de emen. libe. e praesentibus. f qui maior est ordine eligendis, seu postulantibus privatim.

Idem Archiepiscopo sancte Mariae...
CAP. XVI.
Idem Archiepiscopo Celestini...

quisque confirmet. Si quis autem hoc violare praesumpserit, ordinis sui periculo subiacet. Et quoniam funiculus a triplex difficile rumpitur, praecipimus ut Episcopi ad solum Deum, & [ad] salutem populi habentes respectum, omni trepidatione seposita, ad pacem firmiter tenendam, mutuum sibi consilium & auxilium praebent, neque hoc alicuius amore vel odio praetermittant: Quod si quis in hoc opere trepidus inventus fuerit, damnus proprii dignitatis incurrat.

CAP. II.
Persona hic enumerata, plena securitate gaudere tempore guerra.

Idem in eodem concilio. b
Innovamus a, ut Presbyteri, monachi, conversi, peregrini, mercatores, rustici, cunctes vel redeuntis, vel in agricultura existentes, & animalia, quibus arant, & semina portant ad agrum, congrua securitate latentur. d

DE PACTIS.
TITVLVS XXXV.

CAP. I.
Pacta quantumcumque, nuda servanda sunt. Ex concilio e Africano.

Antigonus f Episcopus dixit: [i & infra] Aut initio pacta, g siam [obtineant firmitatem, aut conventus (si se non cohiberit) ecclesiasticam sentiat disciplinam. Dixerunt universi h: pax i servetur.] pacta custodiantur.

[i Gravem injuriam patitur, & credo dolere sanclitatem vestram injuriam meam, & computare communem injuriam. Oppositus Episcopi. nem se praesentaret, pactum meum habuit, & devotum est, quod ad se illicit imperatorum armis contra disciplinam, contra Evangelicam traditionem, contra pacem placitam, Nam si sibi contingere possit arbitrareretur, nunquam profecto in fratrem aliquem deliquisset. Unde]

CAP. II.
Conventio invalida, per consensum superioris invalidatur. Gregorius. k

Quotiens l in conventionibus nostris expectatur adensus, ne in dubium veniant, quae geruntur, ratihabito eas debet pro securitate partium solidare.

CAP. III.
Iudex debet studioso agere, ut promissa adimpleantur. Idem Innocentio Episcopo Caralitano. m

Valiter n in Sardinia: [i & j.] studioso agendum est ut ea, quae promittuntur, opere compleantur.

[i Minores vel pauperes ab eis qui illis majores sunt, opprimantur, reverentissimi fratris nostri Carthaginiensis Episcopi, atque venerabilissimi filii n. Innocentii praesepistolae testantur, a quibus ut quae nobis scripta sunt noveritis, ipsarum vobis epistolarum exemplaria providentius transmittenda. Et ideo quia ea quae vobis patenda sunt, offeruntur.]

CAP. IV.
Non valet pactum, per quod beneficium ecclesiasticum debet pecunia resignari. Alexander Exonen. & Vurgornen. Episcopi.

Quoniam pridem o s. p. clericus procurator Prioris & monachorum de Acra, & P. clericus, pro causa, quae inter eos & praedictum P. ac fratrem ejus, cujus vicem

a Psalms. 137. Eccl. 4. a. b Cap. 22. e Cap. 2. eod. tit. in 1. compil. Pan. l. 1. c. 1. 27. d Posterior pars huius can. exat sub tit. de consensu e. innovamus. e Carthaginiensis Africa prom. c. 12. f Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. g al. f. h al. f. r. m. i. pax hic pro pactum pon. videtur. k lib. epist. 60. Reg. f. r. l. Cap. 2. eod. tit. in 1. compil. m lib. 8. epist. 35. n Cap. 2. eod. tit. in 1. compil. o Simon. p Post concil. Lateran. p. 21. c. 2. tit. de pact. licitis & illicit. in rebus ecclesiast. Ec. c. 4. eod. tit. in 1. compil.

Idem Archiepiscopo Celestini...
CAP. XVII.
Compositum super iure primatibus unius solus, cuius interest, potest impetrare.

Idem Lemovici Archiepiscopi & prioris sanctae Radegundae Praesentis. b
Huiusmodi doctrina magisteri i & infra. Mandamus, quatenus praetorium Burdegalen. provinciae in ea praesentiam, & cathedralium capitulorum ejusdem, necnon de hinc inde, capituli, super provisione, quam inter Burdegalem & Burdegalem Archiepiscopos in causa primatibus datus facienda, requiritis assensum, quo habito, provisionem & nostram solenniter publicetis. Si qui vero conventionem praestare noluerint, vos super sedentes publicacione praedictae, districte praecipiat eisdem, ut personam, si praesentis fuerint, vel si alii, per procuratores idoneos, sibi se constituti representent, procuratori coram nobis, si quod habere contendunt, & satisfacturi prout a nobis fuerint, in expensis.

DE TREUGA ET PACE.
TITVLVS XXXIV.

CAP. I.
Quatuor tempora Treugarum, & pax violantur. Alexander III. in concilio Lateranensi. f

Treuga g, a quarta feria post occasum Solis, usque ad secundam feriam [in ortu] Solis, ab adventu Domini, usque ad octavas Epiphaniae, & a quinquagesima usque ad octavas Paschae, ab omnibus invalidetur, oblectari praecipimus. Si quis autem treugam infringere praesumpserit, post tertiam admonitionem, si non satisfecerit, suus Episcopus sententiam excommunicationis dicat, [in eum] & scriptam vicinis Episcopis edundat, quorum nullus excommunicationem ad communicationem recipiat, imo [scriptam sententiam.]

a Ad huius declaracionem factum fuit c. ult. sup. de consuet. b al. h. c. p. t. c. d. Vide l. decur. c. de decur. l. c. de decur. f. m. a. d. e. provisionem. f Cap. 21. de quibusdam apud nos manuscriptum nunquam habentur impres. f. g. Cap. 1. eod. tit. in 1. compilat. & in Panorm. lib. 1. cap. 177.

